

ВІДГУК

офіційного опонента

**доктора юридичних наук, адвоката,
заступника генерального директора по взаємодії
з органами влади ТОВ СП НІБУЛОН**

**Різака Михайла Васильовича на дисертацію здобувача
Герич Агнеси Василівни на тему: «Адміністративно-правове регулювання
проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі
спеціальності 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

Дисертаційне дослідження Герич Агнеси Василівни присвячене актуальній проблемі адміністративного права – адміністративно-правовому регулюванню проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Проекти економічного розвитку об'єднаних територіальних громад нині мають надзвичайно важливе значення в Україні для подальшого розвитку об'єднаних територіальних громад, зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення економічної самостійності об'єднаних територіальних громад, створення нових якісних робочих місць, впровадження принципів сталого розвитку на місцевому рівні, ведення ефективного господарювання, розвитку сільського господарства, сприяння розвитку малого бізнесу, а також розвитку місцевого самоврядування і сприяння євроінтеграції України.

Крім цього про актуальність дисертаційного дослідження свідчить також тривалі дискусії в рамках обговорення законопроектів про вільні економічні зони, індустріальні парки та інших нормативно-правових актів щодо стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць.

У цих умовах надзвичайно важливим є формування ефективної моделі адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Внаслідок цього належне адміністративно-правового регулювання адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку

об'єднаних територіальних громад є актуальним та таким, що потребує свого вирішення.

Мета дисертаційного дослідження - з'ясувати, на основі комплексного аналізу наукових праць, чинного законодавства України та практики його застосування, особливості адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, сформулювати низку рекомендацій та пропозицій щодо його удосконалення.

Для досягнення поставленої мети у дисертації необхідно вирішити наступні основні завдання: 1) з'ясувати зміст поняття «адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад»; 2) проаналізувати форми та методи адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 3) з'ясувати систему адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 4) охарактеризувати державні органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 5) проаналізувати муніципальні органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 6) сформулювати низку рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення законодавства України з питань адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Предметом дослідження є адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Методологічними засадами дисертаційного дослідження є система методів та прийомів наукового пізнання, використання яких обумовлено системним підходом, який дає змогу здійснити дослідження вищезгаданої проблематики. Діалектичний матеріалізм, який є універсальним методом

наукового пізнання, дав змогу проаналізувати особливості адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад у контексті взаємозв'язку окремих його елементів. Об'єктивний ідеалізм, як універсальний метод наукового пізнання, надав змогу сформулювати низку рекомендацій і пропозицій з питань удосконалення законодавства України у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Із використанням логіко-семантичного методу сформульовано нові визначення понять із даної проблематики (підрозділи 1.1, 1.2). Системно-структурний метод використаний під час дослідження класифікації форм і методів адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (підрозділ 1.1), системи адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (підрозділи 1.2), окремих органів публічної влади у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (підрозділи 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3). Соціологічний метод використано при характеристиці сучасного стану адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3).

Науково-теоретичною базою даної дисертації є наукові праці вчених у галузі адміністративного права, екологічного права, міжнародного права, адміністративного процесу, теорії держави і права, конституційного права й інших галузей юридичної науки з питань адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Отже, ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави зробити висновок, що мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження визначені вірно, що дозволило логічно і послідовно викласти результати дисертаційного дослідження, сформулювати науково важливі, актуальні та аргументовані висновки. Досягнутий позитивний результат також обумовлений вдалим вибором методології дослідження.

У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд наукових положень і висновків запропонованих особисто дисертантом. До найбільш значущих з них належать:

вперше:

- охарактеризовано зміст поняття «адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад» як взаємоузгоджена сукупність норм та принципів права, форм та методів адміністративно-правового регулювання, уповноважених суб'єктів і їх діяльність, що мають на меті ефективне забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад;

- встановлено що до місцевих муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад належать: міські ради та міські голови; селищні ради та селищні голови; сільські ради та сільські голови;

- обґрунтовано, що система адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад – це внутрішньо взаємоузгоджена цілісна сукупність норм та принципів права, уповноважених суб'єктів та їх практична діяльність, що мають на меті ефективне забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації;

удосконалено:

- поняття «метод адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад» як сукупність прийомів та способів здійснення діяльності уповноважених суб'єктів з метою забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації;

- вчення про нормативну систему адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, зокрема, встановлено, що вона містить наступні елементи: нормативна система адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку

об'єднаних територіальних громад за внутрішньодержавним правом; нормативна система адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад за міжнародним правом;

- вчення про інституційну систему адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, зокрема, обґрунтовано доцільність створення мережі Центрів сталого розвитку сільських територій на регіональному рівні у кожній із областей, з метою створення сприятливих умов для ефективного економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, налагодження партнерства бізнесу та влади, активізації сільського розвитку та диверсифікації підприємницької діяльності;

набули подальшого розвитку:

- питання форми адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад як різновиду юридичної діяльності, що складається із комплексу взаємоузгоджених організаційних заходів, метою яких є забезпечення належного регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад та їх успішної реалізації;

- питання щодо подальшого вдосконалення адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, зокрема, обґрунтовано доцільність. Із метою удосконалення адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад доцільно Кабінету Міністрів України ухвалити План заходів на 2021-2023 роки до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, який має визначити конкретні спільні заходи центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації регіональної політики, визначити терміни і відповідальних за виконання таких заходів, а також індикатори оцінки результатів їх виконання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, обґрунтовані у дисертаційному дослідженні, можуть

бути використані у: 1) науково-дослідній роботі – для подальшого дослідження практичних і теоретичних аспектів проблематики адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 2) правотворчій діяльності – для удосконалення законодавства України з питань адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 3) правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, судів, неурядових організацій та інших уповноважених суб'єктів у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; 4) навчальному процесі – в юридичних та інших вищих навчальних закладах під час вивчення дисциплін «Адміністративне право», «Муніципальне право», «Державне управління», при написанні монографій, підручників, посібників, розробці методичних рекомендацій, а також під час викладання лекцій і проведенні практичних занять.

Можна погодитися із позицією дисертанта, що позитивний вплив має програма «Велике будівництво» на розбудову інфраструктури окремих селищних об'єднаних територіальних громад, а також на діяльність відповідних селищних рад та селищних голів як місцевих муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується вдалою і логікою викладення матеріалу, різноманітністю опрацьованої здобувачем джерельної бази. Разом з тим, дисертаційне дослідження не позбавлено певних недоліків та дискусійних положень, які потребують додаткового обґрунтування, зокрема:

1. Дисертант у підрозділі 1.1. зазначає, що «Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, організаційну, методичну та фінансову підтримку об'єднаних територіальних громад, зокрема, фінансову підтримку проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад». Однак, автор у тексті дисертації далі не деталізує свою думку щодо того яким саме чином

держава здійснює інформаційно-просвітницьку та фінансову підтримку проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, зокрема, які шляхи вдосконалення такої підтримки для покращення її ефективності. Тобто доцільно було обґрунтувати таку думку більш деталізовано та враховуючи прийняття наприкінці 2020 року Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями».

2. Дисертант у підрозділі 2.3. зазначає, що «транскордонне співробітництво обласних та районних рад як органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, має важливе значення для реалізації окремих проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад». Проте, дисертант надалі в тексті не обґрунтовує свої думки щодо того, які подальші шляхи вдосконалення і розвитку транскордонного співробітництва обласних та районних рад як органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. Доречно було обґрунтувати власну думку щодо цього в тексті дисертації.

3. Дисертант у підрозділі 3.1. дійшов до висновку, що перспективною є державна підтримка для створення мережі центрів креативної економіки в містах України з різними соціально-економічними умовами, зокрема на думку автора створення таких центрів креативної економіки дозволить підвищити інвестиційну привабливість міст, сприятиме розвитку бізнесу у креативному секторі економіки, стимулюватиме підвищення економічної активності в регіонах, культивуватиме смарт-підприємництво, сприятиме зниженню безробіття і еміграції молоді. На мою думку, потребує додаткового роз'яснення позиція автора в частині, що саме він розуміє під категорією «центр креативної економіки», а дисертаційна робота тільки виграла б, якби автор розкрив адміністративно-правові інструменти державних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, якими можна покращити інвестиційну привабливість громад із врахуванням потужних обмежень закону

України 1555- VII «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (статті 2 та 3).

4. Дисертант у підрозділі 3.3. наголошує, що «співробітництво об'єднаних територіальних громад має важливе значення для поєднання та оптимізації ресурсів кількох громад для вирішення спільних чи подібних проблем, воно є надзвичайно актуальним для сільських об'єднаних територіальних громад». Однак, вважаємо, що автору доречно було б запропонувати власні пропозиції щодо внесення відповідних змін та доповнень до чинного законодавства України з метою вдосконалення правового регулювання даної проблематики.

5. Високо оцінюючи детальне дослідження автором окремих індустріальних парків, на мою думку, дисертаційне дослідження тільки виграло б, якби автор поряд із існуючими індустріальними парками дослідив би адміністративно-правового регулювання проектів економічного розвитку в умовах існування спеціальних (вільних) економічних зон та експериментів в окремих пріоритетних галузях економіки.

Вищезазначені зауваження і побажання стосуються дискусійних і складних питань, вони не впливають на загальну високу позитивну оцінку здійсненого дисертаційного дослідження і не перешкоджають визнати його завершеною науковою працею.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які містяться у дисертації, належним чином відображені у вісьмох наукових публікаціях дисертанта, в тому числі в п'ятих наукових статтях, опублікованих у фахових наукових виданнях, у тому числі в одному зарубіжному науковому виданні, а також апробовані належним чином у виступах на науково-практичних конференціях. Положення та висновки дисертаційного дослідження є новими та науково обґрунтованими, носять творчий і самостійний характер.

Автореферат дисертації Герич Агнеси Василівни відображає зміст дисертаційного дослідження, його основні теоретичні і практичні положення, містить практичні рекомендації та пропозиції у сфері проблематики дисертаційного дослідження.

Загальний висновок: дисертаційна робота Герич Агнеси Василівни на тему «Адміністративно-правове регулювання проектів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад» є завершеним науковим дослідженням, яке містить такі, що характеризуються значним рівнем наукової новизни, достатньою мірою обґрунтовані та достовірні теоретичні положення і висновки, є суттєвим вкладом в науку адміністративного права, має самостійний характер, спрямований на розв'язання важливої наукової проблеми та відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, заслуговує на високу оцінку, а дисертант – присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

заступник генерального директора по взаємодії
з органами влади ТОВ СП «НІБУЛОН»,
адвокат, доктор юридичних наук

Різак М.В.

Підпис Різак М.В. засвідчує.

Наказником

відділу кадрів

Л.С. Званова